

ความรู้และการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน ของสตรีจังหวัดนครพนม

Knowledge and Use of Family Resources to Reduce Global Warming of Women in Nakhon Phanom Province

อุทัยรัตน์ เหล่าใหญ่ และ นฤมล สราษพันธุ์

Uthairat Laoyai and Narumon Saratapun

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate: 1) knowledge on global warming and on use of family resources to reduce global warming; 2) behavior on use of family resources to reduce global warming; and 3) relationship between the behavior and knowledge of women in Nakhon Phanom province.

A questionnaire was used for data collection. Multi-stage sampling technique was used to draw a sample of 400 women in Nakhon Phanom province. Data analysis comprised of percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The results showed that almost eighty percent of women had high level of knowledge on global warming, 91.8 percent had high level of knowledge on use of family resources to reduce global warming. Women frequently used water and home resources, and used food resources, electric resources, material resources, and appliance resources sometimes.

The result of hypothesis testing showed significant relationship between the behavior on use of family resources to reduce global warming and the knowledge on global warming at the .01 level.

Key words: family resources, global warming knowledge

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน 2) พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้

ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนกับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีจังหวัดนครพนม จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การ

วิเคราะห์ข้อมูลใช้คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า สตรีร้อยละ 79.0 มีความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนในระดับดี สตรีร้อยละ 91.8 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนในระดับดี ในด้านการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน พบว่า สตรีมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรบ้านบ่อยครั้ง มีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอาหาร ทรัพยากรไฟฟ้า ทรัพยากรวัสดุและทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้นาน ๆ ครั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทรัพยากรครอบครัว, ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ได้พัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพราะมนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลา และสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไปพร้อมกับโลกมนุษย์ นั่นคือ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมนุษย์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดแบบแผนชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ และมนุษย์ก็เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสาเหตุจากการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีผลให้ความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น ประกอบกับปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ทรัพยากรสิ้นเปลืองอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม (นิรนาม, 2551) รวมถึง

ปัญหาภาวะโลกร้อน (Global Warming) ที่ทั่วโลกกำลังตื่นตัวและให้ความสนใจเป็นอย่างมากและมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่มนุษย์กำลังเผชิญวิกฤตและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งแผ่นดินไหว ภาวะน้ำแข็งขั้วโลกละลาย ภัยแล้ง ไฟป่า น้ำท่วมฉับพลัน พายุถล่มเมืองรุนแรง ซึ่งวิกฤตการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นผลจากปัญหาภาวะโลกร้อนทั้งสิ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้ ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมมีรูปแบบเปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลให้ไทยต้องประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์ลดน้อยลง ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัญหาที่ต้องมีการแก้ไขเร่งด่วน โดยทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อลดและป้องกันปัญหาทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น และสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกสุดและมีความสำคัญยิ่งของสังคม ดังที่ ภิญโญ (2551) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบัน (Institution) หรือ เป็นหน่วย (Unit) ทางสังคมที่เล็กที่สุด ซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดและให้การศึกษาในชั้นแรกแก่สมาชิก เป็นแหล่งเสริมสร้างพลังกายและพลังใจให้แก่สมาชิกของครอบครัว ที่ออกไปแสดงบทบาทต่าง ๆ ทางสังคมในสถาบันที่เกี่ยวข้อง

สตรีหรือแม่บ้านเป็นสมาชิกคนสำคัญที่มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการดูแลสมาชิกทุกคนในบ้านและการจัดการด้านต่าง ๆ ภายในบ้าน รวมถึงการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (นิรุต, 2549) เนื่องจากสตรีต้องอาศัยและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการดำรงชีวิตของตนเองและสมาชิกในครอบครัวทั้งในด้านการผลิตอาหารและการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หากสตรีหรือแม่บ้านมีความรู้และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม ก็จะช่วยถ่ายทอดความรู้อบรมปลูกฝังสมาชิกในบ้านให้รู้จักรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่สืบไปชั่วลูก ชั่วหลาน

ดังนั้น สตรีจึงเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในการให้ความรู้และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากความรู้เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการจำได้ถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรม (นิรนาม, 2552 อ้างถึง มาโนช, 2532) จะเห็นว่าความรู้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ซึ่ง ธิดารัตน์ (2546) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลทำนองเดียวกัน อรณูช (2542) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และสิริลักษณ์ (2547) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคสมุนไพรในอาหารไทย จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นต่างพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั้งสิ้น

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความรู้ และการใช้ทรัพยากรครอบครัวของสตรีหรือแม่บ้านที่มีผลต่อภาวะโลกร้อน ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลที่สะท้อนบทบาทของสตรีหรือแม่บ้านเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรครอบครัวที่มีผลต่อการช่วยลดโลกร้อน รวมทั้งเป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม อนุรักษ์ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและโลกของเราในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมุ่งศึกษาประเด็นต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม และการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม
2. พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนกับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และความรู้เกี่ยวกับ

การใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัว และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม เฉพาะทรัพยากรวัสดุและบริการเท่านั้น

นิยามศัพท์

ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ทรัพยากรครอบครัว หมายถึง ทรัพยากรวัสดุและบริการที่ครอบครัวนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความต้องการต่าง ๆ ของครอบครัว

ทรัพยากรวัสดุ ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องใช้ของใช้ สิ่งของเหลือใช้ บ้านที่อยู่อาศัย

ทรัพยากรบริการ ได้แก่ ไฟฟ้า และน้ำ ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัว หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

การใช้ทรัพยากรครอบครัว หมายถึง การนำทรัพยากรวัสดุและบริการในครอบครัวที่มีอยู่มาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความต้องการต่าง ๆ ของครอบครัว

สตรี หมายถึง ผู้หญิงหรือเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 60 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครพนมเท่านั้น

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์

เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและ การใช้ ทรัพยากรครอบครัว รวมถึงพฤติกรรมการใช้ ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของ สตรีจังหวัดนครพนมที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 60 ปี จำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยการสุ่มอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้อำเภอ 3 อำเภอ ตำบล 5 ตำบล และ หมู่บ้าน 16 หมู่บ้าน และสุ่มสตรีแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้ สตรีกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสตรีจังหวัดนครพนม เป็นแบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบ (Check list) และแบบคำถามปลายเปิด ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และ ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลด ภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม เป็นแบบวัด ความรู้แบบปรนัยชนิดถูก-ผิด (True-false items) ใน แต่ละตอนมี 18 ข้อ และ ตอนที่ 4 พฤติกรรมการ ใช้ทรัพยากรครอบครัวของสตรีนครพนม เป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ จำนวน 26 ข้อ ในการวิเคราะห์หาความ เชื่อมั่น (Reliability) รวมทั้ง 3 ตอน โดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.70

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลกับสตรีกลุ่มตัวอย่างด้วย ตนเอง และให้สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่สตรีบางคนที่ไม่ออก

เขียนไม่ได้ ผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์แล้วกรอกข้อมูล ลงในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความ สมบูรณ์ทุกฉบับ มาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และการใช้ทรัพยากร ครอบครัวยเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน โดยใช้การ พรรณนาประกอบตารางแสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และจัดกลุ่มระดับความรู้ พฤติกรรมเกี่ยวกับ การใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อลดภาวะโลกร้อน ใช้ การพรรณนาประกอบตารางแสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน กับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และการใช้ ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน ใช้ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองในห้าเล็ก น้อย (44.5%) มีอายุระหว่าง 31-45 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 37.03 ปี สตรีน้อยกว่าหนึ่งในสาม (30.5%) เรียนจบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สตรีสองในสาม (66.3%) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและสตรีส่วนใหญ่ (94.3%) เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัว เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน ผ่านทางสื่อโทรทัศน์

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะ โลกร้อน และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัว เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของสตรีโดยรวม พบว่า สตรีส่วนใหญ่ (79.0%) มีความรู้ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.45 คะแนน จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน (ตารางที่ 1) ผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งการรับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนในครั้งนี้ พบว่า แหล่งการรับความรู้ของสตรีส่วนใหญ่ (92.0%) มาจากการรับชมรับฟังข่าวสารที่เผยแพร่ทางโทรทัศน์มากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวภา (2549) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคจากโทรทัศน์มากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาเหตุสตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ ภาวะโลกร้อนเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ตอบถูกระหว่างร้อยละ 60-90 คือ การกำจัดของเสียหรือขยะไม่ถูกวิธี การเผาทำลายหญ้าและฟางในไร่นาและ การปล่อยของเสียในครัวเรือนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน นอกจากนี้ สตรีจังหวัดนครพนม ยังมีความรู้ที่ถูกต้องว่า การนำเศษอาหารที่เหลือในครัวเรือนไปเลี้ยงสัตว์และ การเลือกใช้ใบตองแทนถุงพลาสติกไม่ได้ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนรวมทั้งภาวะโลกร้อนไม่ได้เกิดจากการกระทำของธรรมชาติ เป็นส่วนใหญ่และตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 คือ แก๊สออกซิเจนเป็นตัวการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้อง

ด้านผลกระทบ พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม พายุฝน เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร

ทำให้อากาศแปรปรวน ฤดูหนาวหนาวมาก ฤดูร้อนร้อนมาก และ ทำให้มนุษย์ขาดแคลนน้ำ และตอบถูกระหว่างร้อยละ 60-90 คือ ภาวะโลกร้อนทำให้พืชและสัตว์บางชนิดสูญพันธุ์และ ทำให้เกิดโรคระบาดรุนแรงทำลายชีวิตมนุษย์

ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกระหว่างร้อยละ 60-90 คือ การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์แทนปุ๋ยธรรมชาติ และ การใช้ตะกร้าพลาสติกแทนตะกร้าสานไม่ได้ช่วยลดภาวะโลกร้อนและตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 คือ การเก็บอาหารที่เหลือจากมือเข่าอย่างถูกวิธีช่วยให้นำมารับประทานได้ในมือต่อไป เป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยลดภาวะโลกร้อน (ตารางที่ 2)

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนมโดยรวม พบว่า สตรีส่วนใหญ่ (91.8%) มีความรู้ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน (ตารางที่ 3) เพราะปัจจุบันมีการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนถึงร้อยละ 92.0 รองลงมาเป็นวิทยุ (53.0%) และหนังสือพิมพ์ (30.7%) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มรกต (2541) พบว่า ประชาชนในกรุงเทพฯมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิทธิคุ้มครองผู้บริโภค จากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ วิทยุและหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 1 ระดับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับปานกลาง (ช่วงคะแนนรวม 6.01-12.00)	84	21.0
ระดับดี (ช่วงคะแนนรวม 12.01-18.00)	316	79.0
รวม	400	100.0

$$\bar{X} = 14.45 \text{ คะแนน, min} = 6 \text{ คะแนน, max} = 18 \text{ คะแนน}$$

หมายเหตุ: 12.01-18.00 = มีความรู้ดี; 6.01-12.00 = มีความรู้ปานกลาง; และ 0.00- 6.00 = มีความรู้ต่ำ

ตารางที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

ลำดับ ที่	ความรู้เกี่ยวกับภาวะ โลกร้อน	จำนวน (ผู้ตอบถูก)	ร้อยละ
(n = 400)			
ด้านสาเหตุ			
1	ภาวะโลกร้อนเกิดจากการกระทำของมนุษย์	386	96.5
2	การกำจัดของเสียหรือขยะไม่ถูกวิธีทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	359	89.8
3	การเผาทำลายหญ้าและฟางในไร่นาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	349	87.2
4*	การนำเศษอาหารที่เหลือในครัวเรือน ไปเลี้ยงสัตว์ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	335	83.8
5*	การเลือกใช้ใบตองแทนถุงพลาสติกทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	315	78.8
6*	การปล่อยของเสียในครัวเรือนไม่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	267	66.8
7*	ภาวะโลกร้อนเกิดจากการกระทำของธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่	258	64.5
8*	แก๊สออกซิเจนเป็นตัวการทำให้เกิดภาวะ โลกร้อน	229	57.2
ด้านผลกระทบ			
1	ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม พายุฝน	380	95.0
2	ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร	379	94.8
2	ภาวะโลกร้อนทำให้อากาศแปรปรวน ฤดูหนาวหนาวมาก ฤดูร้อนร้อนมาก	379	94.8
3	ภาวะโลกร้อนทำให้นุ้มนุ้ยขาดแคลนน้ำ	361	90.2
4	ภาวะโลกร้อนทำให้พืชบางชนิดสูญพันธุ์	344	86.0
5	ภาวะโลกร้อนทำให้สัตว์บางชนิดสูญพันธุ์	336	84.0
6	ภาวะโลกร้อนทำให้เกิด โรคระบาดรุนแรง ทำลายชีวิตมนุษย์	310	77.5
ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหา			
1*	การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์แทนปุ๋ยธรรมชาติเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยลดภาวะ โลกร้อน	304	76.0
2*	การใช้ตะกร้าพลาสติกแทนตะกร้าสานเป็นแนวทางหนึ่งในการลด ภาวะโลกร้อน	261	65.2
3	การเก็บอาหารที่เหลือจากมือเช้าอย่างถูกวิธีช่วยให้นำมารับประทานได้ ในมือต่อไป เป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยลดภาวะ โลกร้อน	220	55.0

หมายเหตุ: * ข้อคำถามนิเสธ

ตารางที่ 3 ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะ โลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัว เพื่อช่วยลดภาวะ โลกร้อน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับปานกลาง (ช่วงคะแนนรวม 6.01-12.00)	33	8.2
ระดับดี (ช่วงคะแนนรวม 12.01-18.00)	367	91.8
รวม	400	100.0

$\bar{X} = 15.25$ คะแนน, min = 9 คะแนน, max = 18 คะแนน

หมายเหตุ: 12.01-18.00 = มีความรู้ดี; 6.01-12.00 = มีความรู้ปานกลาง; และ 0.00- 6.00 = มีความรู้ต่ำ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรน้ำ สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การใช้น้ำที่เหลือจากการล้างจาน ชักผ้า หรือดูบ้านมารดต้นไม้ เป็นการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า และ การใช้โอง แท็งค์ หรือชุดบ่อน้ำ สระน้ำกักเก็บน้ำไว้ใช้ในยามขาดแคลน หรือใช้ในโอกาสต่อไปเป็นการรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ในอนาคต

ด้านทรัพยากรอาหาร พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การแปรรูปอาหารที่มีอยู่จะช่วยให้เก็บไว้กินได้นาน เป็นการประหยัดทรัพยากรด้านอาหารเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป และ การใช้เศษอาหารมาทำปุ๋ย บำรุงต้นไม้ เป็นการผลิตปุ๋ยทางธรรมชาติที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตอบถูกระหว่างร้อยละ 60-90 คือ การเลือกกินผัก ผลไม้ และถั่วต่าง ๆ แทนเนื้อสัตว์ เป็นการลดการปล่อยแก๊สที่จะไปทำลายโลก และตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 คือ การเลือกใช้ของที่ใกล้จะเสื่อมสภาพก่อนของที่ซื้อใหม่ เช่น ใช้ผักที่ใกล้จะเน่าเสียมาทำอาหารก่อนผักที่ซื้อใหม่ เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม

ด้านทรัพยากรไฟฟ้า พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การเสียบปลั๊กไฟเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้หลังเลิกใช้งานแล้วเป็นการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า และตอบถูกระหว่างร้อยละ 60-90 คือ การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เช่น พัดลม โทรทัศน์ ตู้เย็น เป็นต้น ควรใช้ให้เหมาะสมกับจำนวนสมาชิกภายในบ้าน การเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากเบอร์ 3 ไม่ได้ช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้าภายในบ้านได้มากที่สุด และ การใช้หลอดฟลูออโรหรือหลอดตะเกียบจะช่วยให้ประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้มากกว่าหลอดไส้หรือหลอดไฟธรรมดา

ด้านทรัพยากรบ้าน พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การปลูกต้นไม้บริเวณรอบ ๆ บ้านเป็นการสร้าง

บรรยากาศที่ร่มรื่น อีกทั้งยังช่วยลดซับแก๊สที่จะไปทำลายโลก และ การเปิดหน้าต่างบ้านจะช่วยให้อากาศถ่ายเทอากาศได้ดี เป็นการลดการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าอีกวิธีหนึ่ง

ด้านทรัพยากรวัสดุ พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูกร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ ของตกแต่งบ้านเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยไม่ทิ้งให้เปล่าประโยชน์ และ การซ่อมแซมเสื้อผ้า หรือเครื่องนุ่งห่มที่ขาดหรือชำรุดเพื่อนำมาใช้ใหม่นั้น เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ด้านทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้ พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ตอบถูก ร้อยละ 90 ขึ้นไป คือ การเดินหรือการใช้จักรยานแทนรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ไปซื้อของหรือจ่ายตลาด เป็นการประหยัดน้ำมัน อีกทั้งยังไม่ก่อให้เกิดมลพิษ การใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่ผลิตจากธรรมชาติ แทนการใช้สารเคมีเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ การใช้ตะกร้าหรือถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกขณะไปซื้อของหรือจ่ายตลาด เป็นการลดปริมาณขยะที่ย่อยสลายยากอันจะก่อให้เกิดมลพิษและตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 คือ การใช้เสื้อผ้าซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง เป็นการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า (ตารางที่ 4)

พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรี

ผลการวิจัยพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนมในภาพรวม พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลการวิจัยดังนี้ คือ สตรีมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรน้ำบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 1.55$) สตรีกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่เคย นำน้ำดื่มมาทำความสะอาดบ้าน ชักผ้า หรือล้างจาน หรือชำระล้างร่างกาย ($\bar{X} = 0.31$) เนื่องจากสตรีในแต่ละครัวเรือนมีการจัดแบ่งน้ำสำหรับใช้

ตารางที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

(n = 400)

ลำดับ ที่	ความรู้เกี่ยวกับภาวะ โลกร้อน	จำนวน (ผู้ตอบถูก)	ร้อยละ
ด้านทรัพยากรน้ำ			
1	การใช้น้ำที่เหลือจากการล้างจาน ซักผ้า หรือดูบ้านมารดต้นไม้ เป็นการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า	390	97.5
2	การใช้โอง์ แท็งค์ หรือชุดบ่อน้ำ สระน้ำก็เก็บน้ำไว้ใช้ในยามขาดแคลน หรือใช้ในโอกาสต่อไปเป็นการรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ในอนาคต	385	96.2
ด้านทรัพยากรอาหาร			
1	การแปรรูปอาหารที่มีอยู่จะช่วยให้เก็บไว้กินได้นานเป็นการประหยัดทรัพยากรด้านอาหารเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป	375	93.8
2	การใช้เศษอาหารมาทำปุ๋ย บำรุงต้นไม้ เป็นการผลิตปุ๋ยทางธรรมชาติ ที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	368	92.0
3	การเลือกกินผัก ผลไม้ และถั่วต่าง ๆ แทนเนื้อสัตว์ เป็นการลดการปล่อยแก๊สที่จะไปทำลายโลก	246	61.5
4	การเลือกใช้ของที่ใกล้จะเสื่อมสภาพก่อนของที่ซื้อมาใหม่ เช่น ใช้ผักที่ใกล้จะเน่าเสียมาทำอาหารก่อนผักที่ซื้อมาใหม่เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม	202	50.5
ด้านทรัพยากรไฟฟ้า			
1*	การเสียบปลั๊กไฟเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้หลังเลิกใช้งานแล้วเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้า	362	90.5
2	การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เช่น พัดลม โทรทัศน์ ตู้เย็น เป็นต้น ควรใช้ให้เหมาะกับจำนวนสมาชิกภายในบ้าน	349	87.2
3*	การเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากเบอร์ 3 จะช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้าภายในบ้านได้มากที่สุด	288	72.0
4*	การใช้หลอดไส้หรือหลอดไฟธรรมดาจะช่วยให้ประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้มากกว่าหลอดคอมหรือหลอดตะเกียบ	260	65.0
ด้านทรัพยากรบ้าน			
1	การปลูกต้นไม้บริเวณรอบ ๆ บ้านเป็นการสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น อีกทั้งยังช่วยลดซับแก๊สที่จะไปทำลายโลก	386	96.5
2	การเปิดหน้าต่างบ้านจะช่วยให้บ้านถ่ายเทอากาศได้ดี เป็นการลดการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าอีกวิธีหนึ่ง	379	94.8
ด้านทรัพยากรวัสดุ			
1	การนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ ของตกแต่งบ้านเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยไม่ทิ้งให้เปล่าประโยชน์	381	95.2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 400)

ลำดับ ที่	ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน	จำนวน (ผู้ตอบถูก)	ร้อยละ
2	การซ่อมแซมเสื้อผ้า หรือเครื่องนุ่งห่มที่ขาดหรือชำรุดเพื่อนำมาใช้ใหม่นั้น เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้านทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้	379	94.8
1	การเดินทางหรือการใช้จักรยานแทนรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ไปซื้อของ หรือจ่ายตลาดเป็นการประหยัดน้ำมัน อีกทั้งยังไม่ก่อให้เกิดมลพิษ	381	95.2
2	การใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่ผลิตจากธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	375	93.8
3	การใช้ตะกร้าหรือถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกขณะไปซื้อของหรือจ่ายตลาด เป็นการลดปริมาณขยะที่ย่อยสลายยากอันจะก่อให้เกิดมลพิษ	373	93.2
4	การใช้เสื้อผ้าซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง เป็นการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า	202	50.5

หมายเหตุ: *ข้อความนิเสธ

อุปโภคบริโภคไว้เป็นสัดส่วนอยู่แล้วโดยไม่นำมาใช้ร่วมกัน และ นำน้ำที่เหลือจากการล้างจาน ชักผ้า หรือ ภูบ้านมารดต้นไม้ ($\bar{X} = 1.69$) เนื่องจากมีความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำอย่างถูกต้อง เห็นได้จากสตรีตอบถูกในประเด็นนี้ถึงร้อยละ 97.5 จึงส่งผลให้สตรีมีพฤติกรรมการปฏิบัติบ่อยครั้งในประเด็นนี้

ด้านทรัพยากรอาหาร สตรีมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอาหารนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 1.46$) สตรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทรัพยากรอาหารนาน ๆ ครั้ง คือ นำเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ มาทำเป็นปุ๋ยบำรุงต้นไม้ ($\bar{X} = 1.05$) ซึ่งค่อนข้างแย้งกับความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอาหารประเด็น การใช้เศษอาหารมาทำปุ๋ยบำรุงต้นไม้ เป็นการผลิตปุ๋ยทางธรรมชาติที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สตรีตอบถูกมากกว่าร้อยละ 90 แสดงว่า สตรีมีความรู้ดีในประเด็นนี้แต่มีพฤติกรรมในการปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

ด้านทรัพยากรไฟฟ้า สตรีมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรไฟฟ้านาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 1.31$) สิ่งที่ไม่ปฏิบัติเลย คือ ใช้หลอดไฟหลายดวงในห้องที่มีขนาดเล็ก ($\bar{X} = 0.32$) เปิดทีวีทิ้งไว้ขณะทำงานบ้านหรือทำ

ภารกิจส่วนตัวนาน ๆ ($\bar{X} = 0.55$) เปิดตู้เย็นทิ้งไว้ นาน ๆ ($\bar{X} = 0.25$) และ เปิดตู้เย็นบ่อย ๆ ($\bar{X} = 0.72$) ส่วนพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรไฟฟ้าที่ทำบ้างนาน ๆ ครั้ง คือ ใช้หลอดคอมหรือฟลูออเรสเซนต์หรือหลอดตะเกียบแทนหลอดไฟธรรมดาหรือหลอดไส้ที่เปลืองไฟมากกว่า ($\bar{X} = 1.34$) พฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรไฟฟ้าประเด็นการใช้หลอดไส้หรือหลอดไฟธรรมดาจะช่วยให้ประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้มากกว่าหลอดคอมหรือหลอดตะเกียบ ซึ่งเป็นข้อความนิเสธที่สตรีตอบถูกร้อยละ 65.0

ด้านทรัพยากรวัสดุ สตรีมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรวัสดุนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 1.36$) คือ นำกระป๋อง กลัง และของใช้อื่น ๆ มาประดิษฐ์เป็นของใช้ของตกแต่งบ้าน ($\bar{X} = 0.86$) นำถุงพลาสติก ถ้วย ชาม กะละมังหรือภาชนะที่ชำรุดมาเพาะปลูกต้นไม้ดอกไม้ ($\bar{X} = 1.44$) และซ่อมแซมเสื้อผ้าที่ขาดหรือชำรุดหรือนำเศษผ้ามาตัดเย็บเสื้อผ้าใหม่ ($\bar{X} = 1.27$) เนื่องจากการใช้ทรัพยากรทั้ง 3 รายการดังกล่าวไม่ใช่กิจกรรมประจำวัน แต่บางครั้ง ๆ จะมีโอกาสทำสักครั้งหนึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับความรู้เกี่ยวกับการใช้

ทรัพยากรวัสดุในประเด็น การนำวัสดุเหลือใช้มา ประดิษฐ์เป็นของใช้ ของตกแต่งบ้านเป็นการใช้ ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าโดยไม่ทิ้งให้เปล่าประโยชน์และ การซ่อมแซมเสื้อผ้า หรือเครื่องนุ่งห่มที่ขาดหรือชำ รุดเพื่อนำมาใช้ใหม่นั้นเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ที่สตรีตอบถูกมากกว่าร้อยละ 90 แสดงว่า สตรีมีความรู้ในประเด็นนี้ดีและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ สอดคล้องกับความรู้

ด้านทรัพยากรบ้าน สตรีกลุ่มตัวอย่างมี พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรบ้านบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 1.73$) คือ เปิดหน้าต่างรับลมเย็นสู่ตัวบ้าน ($\bar{X} = 2.06$) ปลูกต้นไม้ประดับบ้าน ให้ร่มเงากับบ้าน ($\bar{X} = 1.59$) และ จัดโต๊ะ เก้าอี้ ตู้ ที่วางของให้เหมาะกับบ้านและ จำนวนคนที่ใช้ ($\bar{X} = 1.54$) สอดคล้องกับความรู้เกี่ยวกับ การใช้ทรัพยากรบ้านในประเด็น การปลูกต้นไม้ บริเวณรอบ ๆ บ้านเป็นการสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น อีกทั้งยังช่วยลดซับแก๊สที่จะไปทำลายโลกและประเด็น การเปิดหน้าต่างบ้านจะช่วยให้บ้านถ่ายเทอากาศได้ดี เป็นการลดการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าอีกวิธีหนึ่งที่สตรีตอบ ถูกมากกว่าร้อยละ 90 แสดงว่า สตรีมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรบ้านดี ส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้ ทรัพยากรบ้านบ่อยครั้ง

ด้านทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้ สตรีมี

พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้นาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 1.46$) คือ ใช้ตะกร้าหรือถุงผ้าแทนการใช้ถุง พลาสติก ($\bar{X} = 1.48$) การใช้ผ้าเช็ดหน้า เช็ดตัว คลุม กันแดดกันฝน ปัดขุง หรือโบทลมยามร้อน ($\bar{X} = 1.06$) และ การใช้เศษวัสดุจากเศษอาหารที่เหลือไปทำ ฟ้าหรือใช้เศษจากมูลสัตว์แทนแก๊สที่ซื้อเป็นถัง ($\bar{X} = 1.25$) พฤติกรรมดังกล่าวขัดแย้งกับความรู้เกี่ยวกับการใช้ ทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้ในประเด็น การใช้ ตะกร้าหรือถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกขณะไปซื้อ ของหรือจ่ายตลาด เป็นการลดปริมาณขยะที่ย่อย สลายยากอันจะก่อให้เกิดมลพิษเป็นประเด็นที่สตรีตอบ ถูกมากกว่าร้อยละ 90 แสดงว่า สตรีมีความรู้เกี่ยวกับ ประเด็นนี้ดี แต่มีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรดังกล่าว เพียงนาน ๆ ครั้งเท่านั้น (ตารางที่ 5)

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ทรัพยากร ครอบครัวยุ่ช่วยลดภาวะโลกร้อนกับความรู้เกี่ยวกับ ภาวะโลกร้อน และความรู้เกี่ยวกับการใช้ ทรัพยากรครอบครัวยุ่ช่วยลดภาวะโลกร้อน

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการใช้ ทรัพยากรครอบครัวยุ่ช่วยลดภาวะ โลกร้อนและ ความรู้เกี่ยวกับภาวะ โลกร้อนของสตรีจังหวัด นครพนมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวยุ่ช่วยลดภาวะ โลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม

(n = 400)

ด้านที่	ทรัพยากรครอบครัวยุ่ช่วยลด ภาวะโลกร้อน	$\bar{X}$	SD	ระดับพฤติกรรม
1	ทรัพยากรน้ำ	1.55	0.43	บ่อยครั้ง
2	ทรัพยากรอาหาร	1.46	0.57	นาน ๆ ครั้ง
3	ทรัพยากรไฟฟ้า	1.31	0.31	นาน ๆ ครั้ง
4	ทรัพยากรวัสดุ	1.36	0.52	นาน ๆ ครั้ง
5	ทรัพยากรบ้าน	1.73	0.67	บ่อยครั้ง
6	ทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้	1.46	0.57	นาน ๆ ครั้ง
	โดยรวม	1.44	0.31	นาน ๆ ครั้ง

หมายเหตุ: 2.26-3.00 = ใช้ทรัพยากรครอบครัวยุ่เป็นประจำทุกวัน; 1.51-2.25 = ใช้ทรัพยากรครอบครัวยุ่บ่อยครั้ง; 0.76-1.50 = ใช้ ทรัพยากรครอบครัวยุ่ นาน ๆ ครั้ง; และ 0.00-0.75 = ใช้ทรัพยากรครอบครัวยุ่ที่ไม่ปฏิบัติเลย

ที่ระดับ .01 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = .22$) แสดงว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณูช (2542) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิดารัตน์ (2546) ที่พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สตรีมีการรับรู้และเข้าใจภาวะโลกร้อนจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากขึ้น ประกอบกับภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ในการดำรงชีวิตประจำวัน สตรีที่มีความรู้จึงสามารถเข้าใจและสัมผัสได้จากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ รวมถึงโลกที่เกิดการเปลี่ยนไปจากภาวะโลกร้อน ดังนั้นจึงทำให้สตรีเกิดความตระหนักที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวใกล้ตัวที่ตนปฏิบัติได้เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนอีกทางหนึ่ง ส่วนความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน (ตารางที่ 6)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ความรู้ที่ควรรณรงค์และเผยแพร่แก่สตรีจังหวัด

ตารางที่ 6 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนกับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีจังหวัดนครพนม (n = 400)

ตัวแปรต้น	พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน
ความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน	.22**
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน	.001

**p < .01

นครพนมมากยิ่งขึ้น มีดังนี้

1) ด้านภาวะโลกร้อน

- แก๊สออกซิเจนไม่ได้เป็นตัวการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

- การเก็บอาหารที่เหลือจากมือเข่าอย่างถูกวิธีช่วยให้นำมารับประทานได้ในมื้อต่อไป เป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยลดภาวะโลกร้อน

2) ด้านการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน

- การเลือกใช้ของที่ใกล้จะเสื่อมสภาพก่อนของที่ซื้อใหม่ เช่น ใช้ผักที่ใกล้จะเน่าเสียมาทำอาหารก่อนผักที่ซื้อใหม่ เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม

- การใช้เสื้อผ้าซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง เป็นการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า

3) ด้านพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน

- ทรัพยากรอาหาร ได้แก่ นำเศษอาหารเศษผัก ผลไม้มาทำเป็นปุ๋ยบำรุงต้นไม้

- ทรัพยากรไฟฟ้า ได้แก่ ใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ หรือหลอดตะเกียบแทนหลอดไฟธรรมดาหรือหลอดไส้ที่เปลืองไฟมากกว่า

- ทรัพยากรวัสดุ ได้แก่ นำกระป๋อง กล่อง และของใช้อื่น ๆ มาประดิษฐ์เป็นของใช้ ของตกแต่งบ้าน นำถุงพลาสติก ถ้วย ชาม กะละมังหรือภาชนะที่ชำรุดมาเพาะปลูกต้นไม้ ดอกไม้ และซ่อมแซมเสื้อผ้าที่ขาดหรือชำรุดหรือนำเสื้อผ้ามาตัดเย็บเสื้อผ้าใหม่

- ด้านทรัพยากรสิ่งของเครื่องใช้ ได้แก่ ใช้ตะกร้าหรือถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก ใช้เตาเศรษฐกิจแทนเตาแก๊สหรือเตาไฟฟ้า หรือใช้เตาแก๊สจากมูลสัตว์แทนแก๊สที่ซื้อเป็นถัง และใช้ผ้าเช็ดหน้าเช็ดตัว คลุมกันแดดกันฝน ปัดฝุ่น หรือโบทกลมยาร้อน โดยสื่อที่เหมาะสมในการรณรงค์และเผยแพร่ความรู้เรื่องภาวะโลกร้อน การใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน คือ โทรทัศน์ เพราะเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ มีองค์ประกอบที่ทำให้ผู้รับสารสามารถเรียนรู้และรับข่าวสารได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา และตรงเป้าหมายมากที่สุด (สุนทร, 2542) รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเผยแพร่ความรู้และรณรงค์เรื่องนี้อย่างต่อเนื่องจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลายมากขึ้น หรือการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลชัดเจน และติดตามพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลในการนำไปปฏิบัติจริง จะได้สามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครอบครัวเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนของสตรีกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครพนมเท่านั้น หากมีการศึกษาในลักษณะนี้อีกควรจะศึกษากับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น เช่น สตรีหรือแม่บ้านในเขตจังหวัดอื่นทั้งในภูมิภาคเดียวกันกับจังหวัดนครพนม หรือภูมิภาคอื่น ๆ หรืออาจจะศึกษากับเพศชาย นิสิต นักศึกษา ครูอาจารย์ กลุ่มบุคคล หรือกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาวะโลกร้อนทั้งกลุ่มที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนและกลุ่มที่ช่วยลดภาวะโลกร้อน

2. ควรมีการวิจัยต่อเนื่อง โดยการให้ความรู้แล้วติดตามผลของพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ จะต้องใช้เวลาพอสมควรในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชิดารัตน์ ธนानันท์. 2546. *ความรู้และพฤติกรรมกรอนุรักษัทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นรินาม. 2551. *สตรีกับสิ่งแวดล้อม*. แหล่งที่มา: www.womenfamily.go.th/women2/bibliology/, 26 มิถุนายน 2551.
- นรินาม. 2552. *นิยามของความรู้*. แหล่งที่มา: www.th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89-, 30 เมษายน 2552 อ้างถึง มาโนช เวชพันธ์. 2532. *เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำ: ศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ*. ม.ป.ส..
- นิรุฒ อุปนันท์. 2549. *กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับการคัดแยกขยะและบำบัดน้ำเสียสำหรับกลุ่มสตรีแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัยธานี จังหวัดสุโขทัย*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัญญา ทองดี. 2551. *ครอบครัวและสถาบันครอบครัว*. แหล่งที่มา: www.human.cmu.ac.th/~hc/ebook/006103/lesson1/02.htm, 30 มิถุนายน 2551.
- มรกต วัฒนะวิรุฒ. 2541. *ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียกร้องสิทธิคุ้มครองผู้บริโภค*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริลักษณ์ สุวรรณ. 2547. *ความรู้ และพฤติกรรมกรบริโภคสมุนไพรในอาหารไทยของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนทร พรรครักษ์. 2542. *การมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายา*

เสพติดในสถานศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.

เสาวภา พรพิรุณโรจน์. การเปิดรับข่าวสารและความรู้
เกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคของนิสิตนักศึกษา
มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

อรนุช หงษาชาติ. 2542. ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม
การสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.